

“Straf wat hier allemaal kan: zoenen op de mond in het openbaar!”

Citytrip met een vluchteling: Met Syrisch gezin op stap door de Noorderkempen

Foto's: Mia Uydens

Zittend op de bank in de Lilse Bergen van links naar rechts: Mustapha, Mohamed en Donia. Rechtstaand: oom Karim met Bilal, Mohamed met Farah en Omar

ZOERSEL - Paniek (bij ons toch) als we vrijdag om 10 uur 's morgens op de afspraak verschijnen bij het Syrische vluchtelingengezin Al Jaloud, dat in een huis van het Lokaal Opvang Initiatief in Zoersel verblijft. Ze zijn vergeten dat we vandaag een dag samen op stap gaan. Maar ach, wat betekent zo'n misverstandje voor een familie die de hel van Raqqa overleefd heeft?

Het OCMW van Zoersel heeft een buddy-systeem om de vluchtelingen te begeleiden. Myriam Ros uit Zoersel is zo vriendelijk om de familie Al Jaloud wat wegwijs te maken. Dat doet ze nu al een zevental maanden, sinds hun aankomst. Makkelijk is het allemaal niet, want de gezinssituatie is complex.

Het gezin werd gescheiden bij aankomst, omdat het omvangrijk is. De drie meerderjarige kinderen zitten in een opvangcentrum in Binche. Vader Mohamed (50) en moeder Donia (43) verblijven met hun minderjarige kinderen van 17, 13 en 8 in Zoersel. De twee jongste dochters Meryem en Farah gaan er naar de gemeentelijke basisschool De Kiekeboes, maar hun Nederlands is nog zéér beperkt. Zoon Mahmoud (17) volgt Nederlandse taalklassen in Turnhout. Hij verstaat wel al een beetje Nederlands, en heeft zich ook al wat in Zoersel geïntegreerd. Zo speelt hij er volleybal en nam hij onlangs deel aan de 10 Miles van Malle.

De oudste dochter Amar, die in Binche verblijft met haar man en twee broers, treedt normaal als tolk op. Zij spreekt wat Engels en heeft in Binche al een mondje Frans opgepikt. Myriam adviseert ons om de afspraken met Amar te maken. In principe mag zij niet in Zoersel verblijven, maar er wordt af en toe iets door de vingers gezien omdat moeder Donia ziek is. Twee weken geleden lag ze nog in het ziekenhuis. Ze heeft diabetes. Daarom ook dat buddy Myriam het voorstel van onze eindredactie om met het gezin Al Jaloud de trappistenabdij van Westmalle te bezoeken, een beetje ongelukkig vindt.

“Het zijn moslims, ze drinken geen bier. Met de diabetes van Donia is het ook niet interessant om in café Trappisten iets te gaan drinken.” Misschien is kinderboerderij Mikerf in Brasschaat wel iets? Amar reageert vanuit Binche positief aan de telefoon. En de

De familie Al Jaloud: rechtstaand van links naar rechts: Mohamed, Mustapha, Mahmoud, Donia met Farah, Meryem en Mohamed. Gehurkt van links naar rechts: Bilal met Karim en Omar.

Boerenbloementuin van het Bezoekerscentrum Zoerselbos? “Oui, jardin!”, antwoordt Amar. Ik denk ook nog aan Jan Schryvers van Ezelswandelingen, die met zijn grote Poitou-ezels toffe toeristische wandelingen in Zoersel organiseert. “Oui oui!”, reageert Amar andermaal enthousiast.

Samen uit, samen thuis

Alles wordt geregeld, maar als we die ochtend arriveren zit Myriam Ros wat nerveus op het terras bij de Al Jalouds. “Een misverstand. Amar is er niet. Ze moet het verkeerd begrepen hebben.”

We krijgen een zoete cappuccino van moeder

Donia in onze handen. Vader Mohamed gaat zich omkleden en verschijnt terug ‘op z’n zondags’. “Olala, John Travolta!”, lacht oom Karim (49), die als geluk bij een ongeluk net op familiebezoek is, samen met zijn zoon Bilal (8).

Karim is de broer van Donia. Hij woont al langer in Brussel en spreekt vloeiend Frans. Oef, dan hebben we zonder Amar toch een tolk! Ook de oudste zonen Omar (22) en Mohamed (19) zijn toevallig op bezoek. En in de woonkamer trekt neef Mustapha (18) zijn sportschoenen aan.

De familie Al Jaloud is van het principe ‘samen uit, samen thuis’. Ze gaan állemaal mee. In mijn hoofd tel ik snel het aantal zitplaatsen in mijn auto en die van buddy Myriam en onze fotografe op. Maar oom Karim blijkt gelukkig ook over een wagen te beschikken. “Improviseren, dat heb ik geleerd”, stelt Myriam ons gerust. “En nog iets dat ik heb geleerd: op het einde komt het altijd goed.”

Of het niet raar is dat dit Syrische gezin uiteengetrokken werd bij aankomst in België? “Dat is inderdaad raar”, vindt ook Myriam. “Amar zou misschien een opvangplaats in Zandhoven krijgen en de twee meerderjarige broers zouden mogelijk een plaats krijgen in een OCMW-woning voor alleenstaande meerderjarige mannelijke vluchtelingen in Zoersel, zodat ze dichterbij elkaar wonen.”

Omar (22) en zijn broer Mohamed (19), die dus allebei in een opvangcentrum in Binche verblijven, rijden met mij mee. Ze lijken totaal niet op elkaar. Omar is supergespierd, een echte bodybuilder. “No gym”, zegt hij als ik in het Frans vraagt of hij fitnessst. Later op de dag blijkt wel dat boksen en karate heel populair zijn in Syrië. Jongere broer Mohamed is een totaal ander type. Een soort engelachtige Cristiano Ronaldo, met een baseballpet op zijn hoofd.

Op de brug over de E34, onderweg naar het Boshuisje, staat een politiecontrole. Het is half elf ’s morgens, maar Myriam wordt tegengehouden en moet blazen. De relatie van Belgen met alcohol vindt Omar fascinerend. Zij drinken als moslims geen bier. Tenminste, toch niet als zijn vader erbij is, verbetert Omar zichzelf. Hij staat ervan versteld wat hier allemaal mag en kan: whisky! En nog leuker en straffer: zoenen op de mond in het openbaar!

“Dat zie je niet in de bergen”

In het Bezoekerscentrum van het Zoerselbos geeft Leo Cautereels een rondleiding. De tuin is een weergave van de oude Kempense tuinen begin vorige eeuw, maar dan met meer bloemen en minder groenten. Of dat allemaal échte Vlaamse bloemen zijn, wil moeder Donia weten. “Nee, dahlia’s komen oorspronkelijk uit Mexico”, legt Leo Cautereels uit. De oude waterput met de hefboom maakt indruk. “Dat zie je niet in de bergen”, zegt Karim, die meteen polst of er olie in de Kempense bodem zit. “Is er hier ooit geboord?” Het blijft even stil. “Niet doen”, zegt Karim dan, “olie is de reden dat wij naar hier zijn moeten vluchten, dat is de oorzaak van alle oorlogen.”

Jan Schryvers staat ons al op te wachten met zijn twee grote Poitou-ezels, en één kleiner grijsje. Meryem stijgt er eerst op maar stapt daarna gillend weer af. Bij Bilal en Farah hebben de ezels meer succes. Ze stralen. “Dank dank”, zegt moeder Donia wel duizend maal, als ze het geluk

Jan en zijn kinderen geven Mustapha, Mahmoud, Farah en Bilal een lift op hun ezels door het Zoerselbos. Meryem (links) vindt het toch wat eng en is afgestapt.

van haar jongste dochter en neefje ziet.

Ook Mahmoud (17) en Mustapha (18) willen absoluut op een ezel rijden. Mustapha heeft duidelijk ruitervaring. "Hij kent dat van zijn grootvader, die heeft muilieren", zegt Karim. "Jullie hebben geweldige paarden, precies Godzilla's", zegt hij over onze Belgische trekpaarden.

Fier toont Bilal de premature worteltjes die hij juist heeft getrokken aan Bart van de sociaal-ecologische samentuin De Veldstraat.

Onze volgende halte is de sociaal-ecologische samentuin De Veldstraat van Bart en Nick in Zoersel. Voor 25 euro lidgeld per jaar mag je er mee groenten komen telen. De Veldstraat telt een tachtigtal leden, van wie zo'n twintig actieve. Het OCMW van Zoersel zou het voor hun integratie, en als bezigheid, goed vinden als de Al Jalouds lid worden. Het duurt even voor het concept doordringt. Wie betaalt het zaad? Van wie is de grond? Worden de groenten verkocht? De plantenkennis van de familie Al Jaloud blijkt mee te vallen. Ze herkennen veel groenten. We worstelen met de taal. Hoe is prei in het Frans? Poireau, weet Myriam. Met Bart en de Al Jalouds is er een klik. De kinderen prutsen aan zijn elektrische scooter en vinden het composttoilet leuk.

Zwemmen

Na de picknick wordt de tafel netjes afgeruimd door de Syrische gasten. Bart vraagt bij ons vertrek om wel nog eens duidelijk uit te leggen - mocht de familie Al Jaloud lid worden - dat er alleen op woensdag, vrijdag en zondag wordt gewerkt en geoogst. Er is een sigarettenpeuk achtergebleven onder de picknicktafel. "Dat zie ik niet graag", merkt Bart terecht op. Mustapha bukt en raapt de peuk op.

Afsluiten doen we in de Lilse Bergen. Myriam is een beetje sceptisch. De familie is in penibele omstandigheden via het water naar het Europees vasteland gekomen. Anderzijds: Farah gaat graag zwemmen met school in het zwembad van Pulderbos. Eenmaal aan de recreatievijver staat er geen rem op Bilal (8) en Farah (8). In hun ondergoed plonsen ze in het water. Als ze horen dat er hier nog in boxershort gezwommen mag worden, zijn ook Mahmoud (17) en Mustapha (19) niet te houden. Een beetje schroom kennen ze wel. Achter een vuilbak, ver weg tegen de surfvijver aan, trekken ze hun jeans uit. Even heb ik schrik dat Mustapha zichzelf overschat heeft en het platform in het midden niet gaat halen. Ook Bilal komt in de problemen op de glijbaan. Farah en Mahmoud zijn de beste zwemmers. "Ze zijn aan de zee praktisch in het water geboren", zegt oom Karim. "Bilal niet, Bilal is van de bergen."

Als we naar de uitgang gaan, vraagt Mustapha of ik 'paracetamol' heb. Blijkbaar heeft hij barstende hoofdpijn omdat hij water in zijn oren heeft gekregen. "Het is acht maanden geleden dat ik nog gezwommen heb", zegt hij. In de draaiport om buiten te

Bilal en Farah amuseren zich in de recreatievijver in de Lilse Bergen

Het gezin Al Jaloud uit Raqqa

- Het gezin Al Jaloud woont in een huis van het Lokaal Opvang Initiatief OCMW in Zoersel.
 - Sinds januari 2016 in België.
 - Afkomstig uit Raqqa in Syrië, in 2014 uitgeroepen tot de hoofdstad van het kalifaat van IS.
 - Gezinsleden die in Zoersel wonen: Mohamed (50, vader), Donia (43, moeder), zoon Mahmoud (17), dochter Meryem (13), dochter Farah (8). De meerderjarige kinderen van het gezin, Mohamed (19), Omar (22) en dochter Amar (23), wonen in het opvangcentrum in Binche. Amar verblijft daar met haar man en is zwanger van haar tweede kindje. Haar zoonje Adam woont nog in Libanon bij haar schoonmoeder. Er is ook nog een andere dochter van het gezin in Libanon achtergebleven.
- Tijdens onze toeristische trip was toevallig oom Karim (49, broer van Donia) op bezoek in Zoersel met zijn zoonje Bilal (8). Zij gingen mee. Ook neef Mustapha (18) die in Sint-Niklaas verblijft en op bezoek was, ging mee.

Leo Cautereels leidt de familie rond in de boerenbloementuin van het Bezoekerscentrum Zoerselbos.

stappen stopt Mustapha plots. Hij bukt zich om een sigarettenpeuk van de grond op te rapen. Die leert snel! Het afscheid is hartelijk. Donia wil absoluut koken voor ons. “Een beetje de Libanese keuken, lekker hoor”, verzekert Myriam ons. Twee dagen later zien we elkaar bij toeval terug op het 11-juli-feest in Oostmalle, als echte toekomstige Vlamingen. Omar drinkt een pils, mét vader Mohamed erbij. Op de Vlaamse feestdag mag hij al eens iets meer.